

[Bertel Dahlgaard.]

var i nød, øvede vort folk den største af århundredets bedrifter: at forene alle klasser og stænder i den store nationale samling, der fik hver enkelt, hvad enten han var høj eller lav, til at forstå, hvad det vil sige at eje et frit fædreland.

Hundredårets rigsdag stiller os den opgave at virkeliggøre en så dybtgående politik, at den stadig bevarer denne folkelige solidaritet, som holder os på evolutionens sikre vej, og som gør Danmark uimodtageligt for kræfter, der vil bryde kontinuiteten i folkestyrets historiske gerning og udslette dets adelsmærke: den personlige frihed. Men det påhviler også rigsdagens kvinder og mænd i hundredåret at lægge grundlaget for den udbygning af folkestyret, der giver det ny styrke overfor fremtidens storme. Det gælder overfor den opgave at drage ungdommen ind under folkestyrets personlige ansvar. Jeg tror, at den nedsættelse af valgretsalderen, som der sikkert er et stort flertal for her i tinget, i sig selv vil bidrage til en tidligere politisk modning af ungdommen. En ansvar kalder altid på større pligtfølelse. Og endelig må den kommende nye forfatning afsvære tidligere tiders tro på, at der gennem rigsdagens indretning kan opbygges et kunstigt værn *mod* folket. Den nye forfatnings fulde folkestyre må tværtimod skabe en sikkerhed *for* folket mod, at magthaverne misbruger magten.

Men det er ikke nok. Vor nye forfatning bør øge kravene til omhyggelig lovforberedelse, den bør fremme anvendelsen af offentlighedsprincippet i administrationen og skabe større sikkerhed for, at der administreres i overensstemmelse med lovenes bogstav og ånd. Og til syvende og sidst må det være målet for den nye forfatning at kalde på de værdifuldeste kræfter til deltagelse i det politiske arbejde. I ethvert folkestyre må den politiske gerning øves gennem partier, hvor mennesker af fælles grundanskuelse kan samles om virkeliggørelse af deres politiske idealer, men forfatningen må også give råderum for den individuelle udfoldelse og den samvirken henover partiskellene, der gør folkerepræsentationen til en nationalforsamling og værn folkestyret mod opløsning indefra.

Vi vil fra vor side gerne tilsige regeringen et loyalt medarbejderskab ud fra de synspunkter, jeg her har fremsat, og beder den fortsat i alle dens handlinger erindre, at den er en mindretalsregering, hvis store opgave det er at forvalte den vilje, som på

hvert givet tidspunkt har sit fundament i dette ting.

Aksel Larsen: Jeg skal tillade mig med det samme at anmode den højtærede formand om i løbet af min tale at måtte anføre nogle korte citater.

Man har under den hidtidige finanslovdebat beskæftiget sig en del med landets økonomiske situation og med vor valutamæssige stilling. Denne situation er både fra regeringens side og fra venstres side blevet fremstillet som forholdsvis gunstig og altså blevet udmalet på en helt anden måde, end vi blev udsat for, da ministrene talte om dette spørgsmål i efteråret 1947. Det ærede medlem hr. Knud Kristensen har følt trang til at tiltage sin regering og sit parti hovedæren for denne forbedring og siger noget om, at venstre-regeringen i sin tid overtog en handelsaftale med faldende priser, men den nuværende regering overtog en bedre handelsaftale. Fremstillingen var ikke helt korrekt. Det er rigtigt, at venstre-regeringen overtog en række handelsaftaler derunder Englandsaftalen med faldende priser, men det blev venstre-regeringen beskåret at forværre denne aftale ved at forpligte sig til meget betydelige leverancer til England til disse lave priser i stedet for at søge dem afsat på andre markeder. Den nuværende regering — det må man erkende — overtog naturligvis også handelsaftaler, men den overtog ingen Englandsaftale, eftersom Englandsaftalen var udløbet, og den omstændighed, at den var udløbet, medførte i de tre sidste måneder af 1947, hvad vi kommunister påpegede at det ville medføre, en meget betydelig forbedring i den valutamæssige situation.

Kendsgerningerne om Danmarks økonomiske situation viser, at regeringens til agitatorisk brug fremsatte påstande om, at vi var på det nærmeste bankerot — påstande, der blev fremsat umiddelbart efter regeringens tiltræden —, ikke var rigtige. Fra oktober 1947 til juni 1948 nedbragte Nationalbanken sin løbende valutagæld med 222 mill. kr., fra 707 mill. kr. til 485 mill. kr. For første halvdel af året 1948 var alene eksporten blevet 275 mill. kr. større end på samme tid i fjor, og importoverskuddet var nu 206 mill. kr. mod 393 mill. kr. i første halvdel af 1947. De 206 mill. kr. i overskud på importen er så nogenlunde, hvad de såkaldte usynlige poster på betalingsbalancen indbringer.

Tallene fra første halvår af 1948 viser altså, at der har været rundt regnet balance